

Vilma-házi Hírmondó

Megjelenik negyedévente

200 Ft.

Nagy József lelkész hazahozatala Amerikából

Dencsi-Horváth Jánostól hallottam először azt a történetet, hogy a szobi reformátusok 200 holdat arattak le bérben, hogy kívánt papjukat, „Nagy Jóskát” és családját hazahozhassák Amerikából és, hogy dalok is születtek, az őket akarók, és ellenzőik szájából. Aztán megegyeztek, összegyűjtötték a pénzt a hajójegyre, két nagy disznót levágtak a fogadásukra. Mikor begördült a vonat, ott volt a falu apraja-nagyja, és volt a nagy dínom-dánom. Ezt a legendát erősítik meg a még emlékezők, és kizárólag csak az ők emlékezetére hagyatkozunk.

Nagy József az erdélyi Patakván született, mondta Kiss István (Kálvin u. 26). Együtt érettségizett nagyapámmal, Intze Simonnal Székelyudvarhelyen, ki 1881-ben született, és a kitelepítések alatt került Somogyszobra. 50 év múlva itt találkoztak újra, s örült a „gyütt-ment degeneré” a találkozásnak, hiszen Nagy Jóska tanúja volt még a régi szép „tündérország” életének, hol édesanyját még nagyasszonynak szólították.

Nagy József Somogyszobon lett segédlelkész, ahol megismerkedett Józánagh Zsigmond tiszteletes lányával, Ilonával. Józánagh Zsigmond nem örült e frigynek, ezért a fiatalok nekivágtak szerencsét próbálni Amerikának. Hóka József (Kálvin u.14) emlékezete szerint a baba a hajón született, és a „tenger lett a kopersója.”

1917-ben meghalt Józánagh Zsigmond és halála után Németh Károly teljesített lelkészi szolgálatot. Két évig volt Somogyszobon. Elkövette azt a hibát, hogy szombathelyi áthelyezése előtt egy héttel (hol ő építette az első református templomot Vincze Zsuzsika néni, Kálvin u. 25, elmondása szerint) jelentette be távozását a gyülekezetnek, maga helyett Kutassy Gyulát, a dombóvári segédlelkészt ajánlva. Ezen a gyülekezet egy része úgy megsértődött, hogy két pártra szakadtak, a Kutassy pártiakra, míg a másik fél Nagy Józsefet, a régi szobi segédlelkészt akarta visszahozni Amerikából. Szegvári plébános úr szerint a



VILMA-HÁZ

jobb módú családok Kutassyt akarták, míg a többiek Nagy Jóska hazahozatala mellett kardoskodtak.

A nagy dilemmában, pártoskodásban nóták születtek, miben egymást gúnyolták:

„Szabó Pista ne add oda a lányod
Mert azt te nagyon is megbánod!
26-ost ne fogadj el vőnek,
mert azok nem érvényesülnek!”

26 család volt Kutassy mellett, ezért mond a nóta 26-ot, a legtöbb gúnyverset a Kutassy- pártiak kapták.

„Kiss János, a Rebeka,
Nem áll a rúd mellé a dereka.
Szereti a Katicát,
Nem kedveli a Nagy Jóskát.”

Szegvári atya mesélte, hogy Tosa Rozália egy szikár vénlány volt, úgy emlékezett, hogy Vas Ilona is pártában maradt, így a gúnyversekben állandóan összeboronálták Kutassy Gyulával őket, mivel ők őt szerették volna papjuknak.

„Sárga csizmát visel a Tosa
Vette néki a Kutassy Gyula
Sárga csizma hadd szakadjon el,
Csak a Tosa sose hagyjon el.”

„Tosa Rózi, Vas Ilonka,
Együtt mennek a templomba.
Imakönyv van a kezükben,
Kutassy Gyula a szívükben”

Orbán József tejsarnokos volt, és a Nagy-párt főhangosa.

„Orbán Jóska a Nagy párt
kolomposa,
Ártatlan kezét a savóban mossa.
Moshatod már Orbán, mindhiába,
Nem beszélés te Szobba Nagy
Jóskával”

Ez az egy dal, amelyikben a Nagy-pártiakat gúnyolják. Mondták, hogy az öreg Diseri Nagy Jóska mellett kampányolt, egy ilyen töredékről van tudomásunk, de sem Horváth-Kiss Örzse néni, sem Kisillés Katica néni, kik a többi éneket elénekelték, nem emlékeznek rá. Így csak ennyi maradt meg, de reméljük, hogy még előkerül valamikor.

„Diserinek jaj de nagy a mellénye”.

Végül megegyezett a két fél, Nagy József hazahozatala mellett döntöttek, most már a közös döntés értelmében, egy akarattal a pénzt kellett megszerezni az útiköltségre. A herceg bérlőétől, Mayerhofer Ödöntől vállaltak el 200 hold búzát aratásra, mely munkában az egész gyülekezet részt vett. Kiss István (Kálvin u. 26.) emlékszik, még a kisiskolába járt abban az időben, hogy Baráti felé voltak azok a búzátáblák, amit arattak. Kisgyermekként édesanyjával vitték a vizet „kükorsóban” és az ebédet fehér ruhával letakart fejkéjében a búzamezőre, mondták is az aratók „fehérlük a határ, jön az ebéd”, és

Tartalom

1. Nagy József lelkész hazahozatala Amerikából.
2. Somogyszob XX. századi történelméből. Az I. Világháború.
3. Somogyszobi családok: Mezei család.
4. Hóka Sándor: A természetéről, Gombaösvényen.
5. Református Aranykönyv folytatása / Velünk élő múlt.
6. Az 1948-as népdalcsoporthoz és népi táncscoporthoz énekei / Meghalt a nagymamám / Somogyszobi portrék: Ujvári Tomor.
7. Az orvos válaszol. A cukorbetegség diétás kezelése / Bartimore-i intelmek.
8. Új szerzeményeink / Elvégzett munkák / Köszöntjük Somogyszob új lakóit / Emléküket megőrizzük / Felhívás.

A lapot kiadja: Vilma Háza Alapítvány, számlaszám: 67000045-19999434, adószám: 18775222-1-14.

Az újságban hirdetés feladható 100 Ft./ hirdetés

A lap megvásárlásával támogatja a somogyszobi iskolába járó gyerekek Vilma-házában tartott kézműves foglalkozások anyagköltségét.

Terjeszti: Vilma-ház, Somogyszobi Általános Iskola, Nagyatád és Vidéke Takarékszövetkezet, Somogyszob.

siettek eljűk segíteni. Sámóczy Ilonka (Luther u.) emlékezetében még mindig élénken él a történet, hogy Pecsét Jóska hazajött 26-ban Keszthelyről, hogy segítsen a gyülekezetnek aratni, és ott halt meg a földéken, hirtelen.

Mikor meglett a pénz a hajójegyre, már csak az ünnepélyes fogadás megszervezése volt hátra. Levágtak két nagy disznót (Dencsi- Horváth János, Kálvin u, most Rácék laknak a portán), Karaj Puskás (Szent Imre u) mesélte, hogy színes kasmírkendő lobogott minden ház kapufélfáján, a mai Várvi-háznál díszkaput készítettek, Antalfi Józsi bácsi (Kálvin u.27) emlékezete szerint, ott várta a falu apraja- nagyja a nehéz munkával megszerzett új papot. Az állomásról küldöttség kísérte Nagy József tiszteletét és családját, feleségét és három gyermekét, Erzsébetet, Katalint és Lászlót a díszkapuig, hol az akkori jegyzőnk, aki szintén sokat és nagyot tett a faluért, Hosszú József jegyző úr fogadta és mondott ünnepi beszédet. Utána Istentisztelet tartottak, majd jött az ünnepség és a multság. Sámóczy Ilonka néni még arra is emlékszik, hogy Dávidházi Józsefet keresztelte először Nagy József.

Hát így szereztek maguknak papot régen a somogyzobiak. Ma megint lakatlan a parókia, és csak minden második vasárnap délután van Istentisztelet.

Spanics Katalin
Somogyzob, 2006. május 28



Nagy József tiszteletes
konfirmandusokkal, mellette jobbról ismeretlen, majd **Molnár Ilonka**
Lent: Puskás Vilma, Katona Erzsébet, Hóka Juliska

Somogyzob XX. századi történelméből Az I. Világháború

„Szomorúan szól a nóta,
1914. június 28 óta.

Lelketlen népek nincs kegyelme,
Gyerünk magyarok harcba érte.”

Mondja egy harci jelenetet ábrázoló falvédő felirata, mely Kiss Dénes (Luther

u.) adománya a Ház részére. Az I. Világháborúba Somogyzobról 304 katonát soroztak be. Nem volt olyan család, melyet nem érintett volna a világegés, 37 volt a hősi halottak száma, 22-en maradtak özvegyen, és 10 hadiárva maradt a háborúban elhunytak után. Az utolsó hadiárva a faluban Kiss József (Fajtám-Kiss) volt, ezt Ő így szokta emlegetni. Az itthoni munka az asszonyokra hárult. A kormány a mezőgazdasági munkákra hadifoglyokat küldött segítségül, ezek nagyobb részt be is váltak, különösen az oroszok. A hősi halottaknak a község fekete márvány emlékművet állíttatott az akkori református iskola elé 40 000 000 korona költségen, melyet 1927. május 15-én lepleztek le. Az ünnepség a két templomban külön-külön megtartott istentisztelet után dr. Jankovits Tihamér plébános és dr. Antal Géza ref. püspök avató beszédével folytatódott, mely után Boros József községi bíró a falu nevében átvette a turulos obeliszket. Az emlékműre 41 nevet véstek, de dr. Jankovits Tihamér szerint sok cseléd az állandó költözés miatt nem tudta fölvesetni hősi halottai nevét. Május utolsó vasárnapján a falu felekezeti hovatartozás nélkül itt szokott ünnepelni.



VINCZE SÁNDOR TÁBORI LEVELEZŐLAPJA

Az azt követő kommunizmusban megalakult munkástanácsok szobi vezetője Fazekas (Orbán) József lett. Különösebb erőszakosságok nem történtek, pedig egy ideig itt tartózkodott egy budapesti vasutas osztag. Nagyobb felfordulás az őszirózsás forradalom ideje alatt volt, mikor a hazatért katonák a fegyvereiket is hozták a frontról. „Az erdőben életveszélyes volt menni. A szarvas és őz állományt teljesen kiirtották, az egész környékre szállították a szarvashúst, sőt később már volt, aki csak az agancsáért lőtte a szarvast”- írja Dr Jankovits Tihamér. A fegyvereket a kommunizmus alatt be kellett szolgáltatni, így a rend helyre állt.

A földreform folytán 494 kh. 1364 négyszögöl szántót és rétet, 24 kh. 1195 négyszögöl házhelyet osztottak ki. A földosztás kedvezett a katolikusoknak, mert a nagy részét ők igényelték a földet és a telkeket is. Ekkor épült ki a falu „kerékaraszt” része.

A faluban a Vitézi Rend tagjai lettek: v. Antalfi József fdm., v. Pál Ferenc napsz., v. Pálmai Ferenc gazd. ellenőr.

A 30-as évek főbb adatai

Hatóságok, intézmények

Somogyzobhoz közigazgatásilag tartozó puszták, telepek: Kerékaraszt, Mihályfa, Szomorú, Csillagpuszta, Gyepűakol, Külvölgy, Kaszó, Kis és Nagybaráti, Baráti csárda, Németházak.

Ekkor a lakosság száma: 1925, ebből 1923 magyar, 1 tót és 1 román nemzetiségű. Felekezeti megosztása: 930 katolikus, 870 református, 82 evangélikus, 3 görög katolikus, és 40 izraelita. A faluban 360 ház volt, a községhez 8314 kh. tartozott, ebből 2898 kh. szántó, 725 kh. rét, 609 kh. legelő, 3677 kh erdő, 15 kh. szőlő, 44 kh. kert, és egyéb 346 kh.

Volt a falunak vasútállomása, postája, távírdája, telefonja.

Községháza

A községi eljáróság telefonszáma: 3

Adóügyi jegyző: Hosszú József

Községi bíró: Boros József,

Közgyám: Hosszú József

Postamester: Szabady Károlyné

Állomásfőnök: Birkás József, MÁV:
főintéző

Körjegyző: Szabady Károly:

Szabady Károly 1867-ben Somogyárdon született, 6 gimnáziumot, és közigazgatási tanfolyamot végzett. Mint gyakornok, 1888-ban kezdte működését. 1895-től először helyettes jegyző, majd, mint megválasztott jegyző dolgozott. 1903. szeptember 10-től a község körjegyzőségét vezette. A Hangya és Hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, és a Vármegyei Jegyzők Egyesületének pénztárnoka volt.

Egyházak, iskolák:

Római katolikus egyházközség

Plébános: dr. Jankovits Tihamér

R. Kath. iskolai kántortanító: Péczer

Tivadar

Tanító: Károlyi Imre

Református egyházközség

Lelkész: Nagy József

Kántortanító: Kulcsár Gyula

Tanítónő: Szikszay Erzsébet

Közegészségügy

Orvos: dr. Harcos György magánorvos

Egyesületek.

ÖnkéntesTűzoltó Egyesület:

A kötelező tűzoltó egyesületet 1924-ben szervezte át Kisgyura Sándor. Az egyesületnek 36 önkéntes és 20 kötelezett tagja volt. Évente több műkedvelő előadást rendeztek saját színpadjukon.

Parnok: Kisgyura Sándor

Alparnok: Hóka József

Szakaszparnokok: Antalics István,
Baksits József

Kisgyura Sándor 1896-ban

született Somogyzobon. Nagyatádon végzett 4 középiskolai osztályt. 800 négyszögöl szőlőjében és 8 kh földön gazdálkodott. Az I. Világháborúban az orosz és az olasz fronton harcolt, 1918-ban szerelt le, vas érdeméremmel tüntették ki. A tűzoltó Testületnek 1920

óta volt párnoka, de tagja volt a Lövész Egyesületnek és a Nemzeti Munkavédelmi Egyesületnek is.

Levente Egyesület

Elnöke: Péczér Tivadar .

Péczér Tivadar Vámoson született 1881-ben, 1901-ben végezte el a tanító képzőt. Működését 1911-ben Nagybjomban kezdte, majd 1913-tól Somogyiszobon lett kántortanító. Az I. Világháborúban az orosz és a szerb harctéren küzdött, mivel kétszer is megsérült 1917-ben tizedesi rangban, mint 60 %-os rokkantat leszerelték. A Ferenc József –rend keresztjével, bronz vitézségi érdeméremmel tüntették ki. Sok társadalmi funkciót töltött be, alelnöke volt az Iparoskörnek, a Nemzetvédelmi Bizottság párnoka, a Nagyatádi Járási Tanítók Egyesületének elnöke, a „Somogyi Újság” külső munkatársa volt.

Polgári Lövészegyesület

Elnök: Ferenczy Miklós

Polgári olvasókör

Elnök: Nagy József

Iparoskör

Csákány János és Klinger János kezdeményezésére 25 alapító taggal 1914-ben alakult. A Krausz- féle nagyvendéglőben volt a helysége, kb 70 kötetből álló könyvtárral rendelkezett. Műkedvelő előadásokat tartottak, és jótékonyakciókat szerveztek. A 30-as években 70 tagjuk volt.

Elnök: Stanfel György

Alelnök: Del Fabró Gusztáv

Jegyző: Károly Imre

Ptárnok és pénztáros: Szinkovits Géza

Tb. Elnök: Csók Mihály, alelnök:

Péczér Tivadar

Vasutasok Köre

Hegyí István, Herkel Vince és Lada József MÁV. Tisztviselők kezdeményezésére alakult 1926-ban, 90 rendes és 60 pártoló taggal. 150 kötetes könyvtára, kuglizója és italmérsi engedélye volt.

Ügyvezető elnök, háznagy: Hegyi István

Titkár: Kégyosy Árpád

Pénztárnok: Kondósy Károly

Könyvtáros: Nagy Béla

Hiteliszövetkezet

Ügyvezető Igazgató: Szabady Károly

Hangya Szövetkezet

Igazgató: dr Jankovits Tihamér

Szolgáltatások, iparosok

Szállás: Taub Géza és Krausz Benő szállodájában

Asztalosok: Horváth Ferenc, Molnár Ferenc, Molnár László

Ácsok: Kisgyura József, Szabó Vendel

Bognárok: Jáger József, Viknyédi József

Cement és mészkereskedő. Taub Géza

Cipőkereskedő: Nagy Ferenc

Cipészek: Janota Imre, Lonnenfeld Pál, Márkus Jenő, Nagy Ferenc

Cséplőgép tulajdonosok: Varasdy János, Babics György, Del Fabró Gusztáv, Marich György

Fényképész: Schvarcz Ignác

Férfiszabók: Stanfel György, Münz Sándor

Stanfel György Szedáleán született 1896-ban, a szabóságot Erdőkocsnyán tanulta, 1916-ban szabadult fel. 1921-től önálló polgári és egyenruhászabó. Az Iparos Kör elnöke, a Nagyatádi Járási Ipartest. Előljáósági tagja, a Polg. Olvasó Kör, és a Vasutas Kör tagja. Az I. Világháborúban 1916-tól az olasz harctéren küzdött, hol súlyosan megsebesült. 1918-ban szerelt le.

Földbirtokosok: Hohenlohe Ágoston hg (Berlin) 5556 kh.

Földbérli: Mayherhofer Ödön, 1666kh

Fűszer- és vegyeskereskedők: Hangya, Kiss Istvánné, Niedermayer Gizella, Pálfi Ferencné, Taub Géza

Géplakatos, gépészkovács: Del Fabró Gusztáv

Del Fabró Gusztáv Spalatóban született 1885-ben, a lakatoságot Késmárkon tanulta, 1903-ban szabadult fel. Segédként Budapesten, Berlinben, Krakkón és Kaposváron dolgozott, majd hg Hohenlohe – uradalom főgépésze lett. 1925-ben helyben saját benzín motoros cséplőgépével bércséplést vállalt. A Vegyes Ipartestület Tagja, Iparos Kör alelnöke, a Polgári Olvasó Kör, a Vasutas Kör, a Szepesi Szövetség kaposvári fiókjának tagja. Az I. Világháborúban az olasz fronton harcolt, 1917-ben fölmentették.

Hentesek és mészárosok: Horváth Antal, Hiller József, Nagy Ferenc

Horváth Antal: Csepregen született 1899-ben, szakmáját Kőszegen tanulta, 1914-ben szabadult fel. 1922-től Balatonkeresztúron, 1930-tól falunkban önálló iparosként dolgozik. Az Iparos és Vasutas Kör tagja. Az I. Világháborúban az oláh és olasz fronton szolgált, 1918-ban szerelt le. Többször kitüntették.

Ingtalanforgalmi ügynök: Kerschbaum Ferenc

Kádár: Szabó János

Kocsmárosok, vendéglősök: Nagy Ferenc, Bréhm Frigyesné, Hiller József, Krausz Benő, Taub Géza, Pálfi Ferencné

Nagy Ferenc: Nemesdedén született 1882-ben, cipész és csizmadianak Nemesdedén tanult. Az okleveles szakács, hentes és mészáros képesítést 1915-ben szerezte meg. 1919-től helyben cipészmeister. Szállodáját, és három teremből álló vendéglőjét 1921-ben nyitotta meg Somogyiszobon. Tagja a Hangya felügyelő bizottságának, a Nemzetvédő Bizottságnak, az Iparos Körnek, a Revíziós Ligának, a Járási Ipartestületnek előjárója. Az I Világháborúban az olasz és a szerb fronton harcolt, kétszer megsebesült, mint őrmester szerelt le. A Korona vas érdeméremét és még több kitüntetést kapott.

Kovácsok: Babics György, Göndöcs Sándor, Turi Pál

Kőművesek: Pápai József, Pap Vendel, Pápai János

Pápai József Böhönyén született 1883-ban, 1899-ben szabadult fel ugyanott. 1910-től önálló iparosként működött. Az Ipartestület, az Iparos Kör és a Vasutas Kör tagja. Az I. Világháborúban az orosz fronton harcolt, ahol súlyosan megsebesült, 1914-ben fogságba esett, ahonnan 1918-ban jött haza s ekkor az olasz harctérré került, a háború végén szerelt le.

Malomtulajdonosok: Klinger Imre, Mayerhofer Ödön

Klinger Imre Balatonszentgyörgyön született 1886-ban, 1900-ban szabadult fel helyben. A malomipari szaktanfolyamot Budapesten végezte 1913-ban. Jelenlegi malmát, mely 1925-ben alapított, 1927-ben vette. Az Iparos Kör, a Polgári Olvasó Kör, a Vasutas Kör, a helyi Róm. Kath. Iskolaszék, és még az Országos Mészáz Egyesület tagja. Az I. Világháborúban az orosz harctéren küzdött, ahol megsebesült, 1917-ben felmentették. A Nemzeti Hadseregben 1920-ban teljesített szolgálatot, mint tizedes.

Uradalmi Főmolnár: Kardos Ferenc

Kardos Ferenc Vésén született 1896-ban, 1915-ben szabadult fel, 1931-től a helyi uradalomban főmolnár. A háborúban az orosz és az olasz fronton harcolt, többször kitüntették. A malom vámőrrelssel foglalkozik, napi teljesítése. 40 Q .

Nőiszabók: Csepeli Sándorné, Weisz Teréz

Órás és ékszerész: Taub Oszkár

Pék: Bohenszki Sámuel

Szobafestő és mázólo: Fülöp István

Ügynök: Pethes József

Somogyzobi családok: Mezei család

Iparos családból származom. Dédapám, Mezei Mátyás, aki 1801-ben született, asztalossegédnek tanult, elment vándorútra, ahogy abban az időben illett. Németországából, hol egy-két évet töltött, a franciákhoz akart átmenni, de keményen visszafordították, mert viszály volt a két ország között. De nem adta föl, kis idő múlva megint próbálkozott, megint elment, és sikerült is megismerni Franciaországot. Nagyon szépen dolgozott, sokat tanult és sokáig is maradt, de azért idejében érkezett haza, hiszen az örökösök már lemondtak róla. Már osztzkodni akartak a hagyatékán, mikor Mátyást Kaposváron meglátta egy városatyja, aki pont kinézett a város háza ablakán és azt kiáltotta: Mátyás! Ezt így mesélték az öregek.

Aztán Mátyás Nagyatádon vett házat és műhelyt is itt alakított ki, fia, Károly, az én nagyapám is asztalos lett. Az unoka, az én édesapám, ki szintén Károly volt, már szabónak tanult, mert rossz volt a lába. Gyermekekorában baleset érte, ráesett a lábára, a térdénél vértóduulás keletkezett, ettől a lábában idegrendszeri zavar lépett föl, mitől a lába nem fejlődött a testével arányosan. Ezért lett szabó, az mégiscsak kevésbé megterhelő foglalkozás. Két évig

Franciaországban gyakorolta a mesterségét, egy évet azért várt, mert nagyon szerette volna látni az 1900-as világiállítást, mi meg is adatott neki. Ez a nyitottság és kíváncsiság jellemző volt mindig is a családra. Felesége, az édesanyám Maurer Viktória lett. Én is az apám mesterségét tanultam ki. Őri szabó lettem, és az apám műhelyében dolgoztam. 8-an voltunk testvérek, hat lány és két fiú, egyik fiútestvérem pici korában meghalt. Szüleim buzgó katolikusok voltak, így is neveltek bennünket. Két lánytestvérem apácának készült. Aztán egyik leánytestvér férjhez ment, elköltözött. A többiek otthon maradtak, a műhelyben dolgoztak. A lakás a cérnagyárral szemben volt, egy három szobás családi ház, a műhely pedig egy kétszobás ház, a parkhoz közel, az egyik szobában volt a műhely.

1944-ben nősültem, a Somogyszobról származó, református Nagy Mária lett a feleségem. A gyermekek is reformátusok lettek, ez bizony konfliktusokat okozott a családomban. Engem a vallás különösképpen, főleg, mint felekezet, nem érdekelt.

Mikor beszállásolták magukat a házba az oroszok a háború alatt, mi a legszélsebb küsszobába szorultunk, akkor volt pólyás baba a Csöpi lányom. Az egész család őt hurcolásztta pár hétig, hogy csönd legyen. Ha sírt, föl-alá járkáltunk vele, mert tartottunk az oroszoktól. Aztán elmentek. Vittek azok magukkal mindent, még bútorokat is, amit a határnál ott kellett nekik hagyniuk.

36 éves lehettem, mikor behívtak katonának. A szállítókhoz kerültem, utánpótlást szállítottunk a seregnek, élelmet, hadfelszerelést, bakancsot, ásót, kapát, mindent. Ahogy nyomultak előre az oroszok, úgy lett a szállítási útvonal egyre rövidebb, majd össze is ért. Mesélték a Pesten szolgálatot teljesítő, kik ott voltak, hogy mikor az oroszok átjöttek a Dunán a hadsereggel, teljes felszereléssel, Székesfehérvár körül nagy csapatok voltak. „Élő nem maradt”, így mondták. A csatazajt sokszor hallottuk, nekünk még puskánk sem volt.

A hadseregnél a „főség” már sűrűn változott a háború vége felé. Mi az oroszok elől az osztrákoknál voltunk, itt is estünk hadifogságba. Visszafelé jöttünk, mikor az orosz lőszerutánpótlók befogtak munkára bennünket. Nem volt megaláztatás, a szellemi fölényünket ismerték el ebben, mint dolgozókat tartottak bennünket, méltányosan. Mária Lanzendorfból villákban volt a szállásunk, a fronttól messze, de volt, hogy egy óvodában laktunk. Jó dolgunk volt. Én óras lettem. Csodálattal figyelték az oroszok még azt is, ahogy az órát felpattintottam. Mindig, mindenütt benzint kerestem, mert abban áztattam ki az órát, hiszen csak piszkosak voltak. Volt, mikor hálából egy nagy kartondoboz dohányt kaptam, amit papírba csomagoltak, elég volt az egész fogolytábornak. Nagy volt a kulturális és

civilizációs különbség. Az oroszok, nem a vezérkar, a közkatona, mintha őt évszázaddal ezelőtti időkől jöttek volna át a mai időkbe. A háború számunkra ott fejeződött be. A többség hazajött. Én Atádra mentem haza.

Zsuzsa lányom 1946-ban született. Az apai műhely épségben megmaradt, ott dolgoztam, mindig is maszek voltam. Édesapám ragaszkodott ahhoz a munkamódszerhez, mit megtanult. Egy öltőnyek a szépállás, a jóállás a lényege, hogy meglegyen, ez adja a formát. Mi még úgy dolgoztunk, hogy a ráfordított munkaidő egy-egy darabra, sokszorosra volt, mint például az, amit az angolok csináltak a konfekcióban. Ott a szabás volt sokkal pontosabb, a munka mennyisége egyre kevesebb. Mi, magyarok, túl igényes munkát végeztünk, mégsem voltam a saját munkámmal soha elégedett. (Gyermekei úgy emlékeznek, hogy büszke volt a munkájára, túlzott szerénysége, filozofikus hajlama mondatja vele ezt az átértékelést.) 70 éves koromban mentem nyugdíjba, azóta nem vállaltam munkát.

52-ben költöztünk Somogyszobra, a Kálvin utca 22-be, a Nagy-féle házba. Eljöttünk Atádról, ennek oka is volt: a bizonytalan politikai helyzet. Akkor nem lehetett tudni, hogy mikor és kiből lesz kulák. Feleségem nagyon félt, hogy félreértelmezik vagyoni helyzetünket. Volt 10 hold gyümölcsös, ott volt a műhely is, min a hét testvér osztozott volna. Hátha megtetszik valakinek, vagy nem bocsátják meg családom nőtagjainak a fehér csipkekesztyűt, hát így azóta itt lakunk, és bejártam dolgozni. Mamát 86 éves korában, 1963-ban temették el, édesapám is közeledett a 80-hoz, mikor elment 1951-bent. Feleségem 2003-ban halt meg. A két lányomtól három unokám van, két fiú és egy lány.

Május 11-én betöltöm a 98. évemet, és fordulok a 99-be. Kutyabajom! 93 éves koromban beültettek egy pészmérkert a mellkasomba. Régebben egyszer, talán 10 éve, 1 évig fájt a lábam, szinte járásképtelen voltam, de erős akarattal, állandóan tornáztattam, és évekig tartott, de meggyógyult. Szeretek aprófát hasogatni, mit ülve lehet csinálni, a fejse nem súly számomra.

Mindig elcsodálkozom az időn, hogy mit tesz az emberrel! Nagyon feledékeny lettem, azt is tudom, hogy mikor esett ki életem egy táblája. Most, hogy közeledtem a 98-dik évemhez, mikor egy szakasz az életemből, mintha eltűnt volna, de nem hiányzik, hiszen rengeteg maradt. Van olyan dolog, mire 70 év multával is élénken emlékezem.

Kirándulni, horgászni, gombászni szerettem menni a családommal. A gombafajtákat könyvből tanultam meg. A helybelieknek is megmagyaráztam, hogy melyik ehető, melyik nem, mert sokkal többféle van, mint amit megesznek. Volt, mikor egyik évben elmagyaráztam, és jött az illető a következő évben is, mert már elfelejtette.

Imádom a világegyetemet, imádom a lehetetlent, a nagy létezést,

akár egy fűszál is lehet csoda! Már gyermekkoromban is csodáltam a létezését. Megállapítottam, hogy milyen hibás szerkesztés az ember, az elmúlás. El tudom képzelni, hogy létezem akár test nélkül, láthatatlanul is. Minden napom, minden porcikám a teremtés hibája, hogy letörli egy pillanatra.

Soha nem voltam elégedett az életemmel, mindig volt folt rajta. Én okoztam, de így is lehet ugyanúgy szép! (A szöszertint mondot, és leírt mondat, mely egyszerűbb olvasó számára félreérthető, a családdal egyetértéssel maradt a szövegben, mert olyan mély, filozofikus és pontos, egy közel 100 éves élet összefoglalásának.)

Sokat olvasok. A távoli világról, a mindig nagyobb távolságról, természettudományról, az ókori világról, kultúrákról, soha meg nem unva. Csak egy gomba is lehet csoda, egy kis világ, egy tökéletes egység, a csoda: maga!

Mezei Pál

Somogyszob, 2006. május 10.

2006. május 11-én, 98. születésnapján szeretettel köszönti a Vilma-háza Alapítvány minden tagja Mezei Pált!

HÓKA SÁNDOR: A TERMÉSZETRŐL Gombásösvényen

A természetjáró ember tavasztól késő ősziig gyakran találkozik különféle gombákkal, mivel Magyarország Európában a legjobb gombatermő területek egyike.

Táplálkozási értékéről megoszlanak a vélemények, mert igaz, hogy értékes fehérje- és vitamintartalmuk van, de kitin jellegű sejtfaluk miatt az emészthetőségük rossz hatásfokú.

Ezen megfelelő aprítással és hőkezeléssel sokat javíthatunk. Némelyik faj utánozhatatlan íz- és illatanyagokat tartalmaz, a másik kevésbé, de mindegyikből változatos, kiváló étel készíthető.

Tavasszal, már április közepétől terem a tövisalja gomba és az igen ízletes, de ritkább kucsragomba.

Ezeket követi a májusi pereszke, a mezei szegfűgomba, a kerti csiperke. Május végén, június elején kezdődik a tinóruk szezonja, köztük az igen megbecsült vargányáé.

Ugyanekkor az élelmesebbje már rókagombát is találhat. A nyári meleg és száraz idő nem kedvez a gombáknak, de augusztus végétől valóságos népvándorlás indul meg az erdőbe, mert ilyenkor kezdődik a fő bombaszüret.

Vargánya, galambgomba, rókagomba, özlábgomba, tuskógomba jelentik a fő zsákmányt, de az ingyencék többféle tinórut, pereszékét, trombitagombát, császárgombát, tintagombát, rizikét és fülökét szedhetnek. Ritkábban kerül a kosárba májgomba, géva, pöfeteg vagy

a júdás füle. Késő ősszel terem a ropogós laskagomba.

Úton-útfélen találkozunk a kalaposokkal, de amelyik felismerésében bizonytalanok vagyunk, habozás nélkül hagyjuk ott. A gombát teljes egészében emeljük ki a földből, hogy a tönk alsó részét is jól lássuk az azonosítás miatt.

Ne szedjük öreg, ázott példányokat, mert az szárítva sem jó, sőt, tönkre teheti a többi is.

A rágott, kukacos gombát hagyjuk meg „magnak”. Tisztítsuk meg a zsákmányt mielőtt a kosárba tesszük. Kosárba és ne műanyag szatyorba, mert összenyomódik, befülled, nyúlós és gusztustalan lesz.

Mint minden más, a gomba is frissen a legjobb, de az igazi gombász télen is a saját szedést szereti a legjobban.

A szép és egészséges példányokat érdemes tartósítani. Ecsettel poroljuk le, majd szeletelve szárítsuk „csörgőre”, így csavaros üvegben éveig is eláll.

Fagyaszthatósz egészben, folyó víz alatt és csak rövid ideig mossuk, majd szárítsuk le a gombát, csak utána aprítsuk fel. Ha ugyanis szeletelve mossuk, rengeteg vizet szív magába, ami felengedéskor kioldja az értékes íz- és tápanyagot, aztán meg kiöntjük.

Az özlábgombát rántva is lefagyaszthatjuk, de felengedés után azonnal el kell fogyasztani. Némelyik fajta, mint a júdás füle és a trombitagomba frissen jellegtelen ízű, de érdekes módon szárítva, majd a felhasználáskor beáztatva remek aromájú.

Némelyek, mint a rókgomba, lila pereszke, zöld ánizsgomba erős aromája miatt inkább főszerként használatos. Ne ragadjunk le a gombapörkölnél, hiszen igen változatosan elkészíthető alapanyag. Töltve, sütve, rántva, fásírtnak, krockettnak, mártásnak minden érzékszervünket megörvendeztetik.

Végezetül néhány fontos dolog a gombászoknak:

- Soha senkitől ne fogadjunk el és senkinek ne adjunk felaprított gombát csak egészben, hogy felismerhető legyen!
- Csak a biztosan felismert gombát szedjük fel!
- A gombát soha ne forrázzuk le, ugyanis ha ehető, elveszíti ízét és tápértékét, ha pedig mérges, többszöri forrázás után is az marad!

A biztos tudás segítse gyűjtésünket és ne a néphit, meg a babonák

Hóka Sándor

REFORMÁTUS ARANYKÖNYV FOLYTATÁSA Orgonára, 1897

- | | |
|--|-----|
| 1. Előlegül Augsternek Pécsre | 400 |
| 2. Nov 20 Másodiziglen Augsternek Pécsre | 540 |
| Dec 22 Személyesen adta át | 200 |

- | | |
|---|------|
| 3. Szept. 10 karzati orgona helyért | 104 |
| 4. Nov 28. Bátor Lajos zenetanárnak vizsgálati és felavatási napidíja | 5 |
| 5. Orgona összeállítók: Müller és Sturm.... Szerződés szerint | 20 |
| 6. Nov 29: Az orgona felavatási ünnepély költségeire ... | 20 |
| Összesen | 1289 |

Az Aranykönyv utolsó adománylistája a harang alapra szól. Összesen 123-an adakoztak, ezt már nem összesítették, és az elszámolást sem tartalmazza a könyv. Az összeg nagysága, amit fejenként befizettek, 10-től 50 korona, de vannak kiugró nagyságú adományok is: Hauszner Sándor r.kath 100, Kis István és neje Kumotics Vilma 200, Taub Géza izr. 100, Nagy Ferenc (cizvég?) 100, özv Pálfi Ferencné 200, Kis József 300, Nurai István 90, Antalics György 100, Kisillés István fogságból 400, Sámóczy József 300, Nagy Ferenc 300, Esze Ferenc 200 és Horváth Illés 100 korona.

Új nevekkel is találkozunk: Ladilla Józsefné, Sörös József, Bertók Józsefné, Bencze György, Vas József, Mezei Erzsébet, Teleki Béla, Fülcs János, Takács Jánosné, Nemes János.

A harangot a budapesti Ecclesia Harangöntődéje készítette, az Aranykönyvben talált számla szerint, melyet Budapesten, 1923.IV. 19-én állítottak ki, és a somogyzobi ref.egyház címére. „Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az általunk szállított harangoknak a toronyba való beállításáért b. számlájukat az alanti összeggel terheltük.” 12 197 korona a számla összege, mely a kötéll szállításáról, és a szerelő napidíjáról, útiköltségről, és 3% forgalmi adóról szól. A számlán írtakból, arra lehet következtetni, hogy két harang érkezett.

Érdekes részleteket tudunk meg a könyvből. Maga a pap, de az adakozó lányok, asszonyok is a keresztnévük becézett formáját írták be: Kata, Örzse, Zsófi feltűnően gyakori. A férfiaknál, egy-két kivétellel az anyakönyvezett változatot használták. Ugyancsak feltűnően sok az Illés keresztnév: Kismihók Illés, Puskás Illés, Kisgyura Illés, Varasdy Illés, Horváth Illés, Cippán Illés, Fazekas Illés, Kovács Illés, Sörös Illés és Pálfi Illés.

A vezetőknév és a hozzácsatolt név írásának alakulása is figyelemre méltó. Az indulásnál még külön, és a második tagot kis betűvel írták: Kis illés, Kis mihók, Dávid házi, aztán még külön, de a második tag nagybetű: Kis Illés, Kis Gyura, Dávid Házi. A tízes években már a mostani írásmód alakult ki: Kisillés, Kisgyura, Kismihók, Dávidházi.

Ma a templom, a melléképületek, a kisiskola, a gyülekezeti terem a szolgálati lakással szintén felújításra szorul, és a toronyóra sem működik már, több mint 40 éve.

(A könyvet, és a benne lévő számlát Érfalvi Ferencné adta át, íj Érfalvi Ferenc jelenlétében, visszaadásnál Lőcziné Szabó Borbála volt jelen)

Velünk élő múlt!

Megemlékezésül leírom a somogyzobi néptáncosok neveit. (Sajnos csak múlt időben.)

A tánckar betanítója Horváth Jani volt, a „Pinac” mellékeve volt. Ő az eredeti Gyöngyösbokréta népi táncsoporthoz tartozott.

A II. Világháború utáni időben úgy döntött, továbbadja szülőfaluja fiataljainak a táncstudását. Megszervezte a somogyzobi népi táncosokat, kiválasztott és felkért bennünket a társulatába. A próbahelység a Vasutaskör volt. Jáko Simon Géza bácsi segített a műsor szervezéseiben, neki is szívügye volt a hagyományok ápolása.

Citera kíséretet szolgáltatta: Nagy János Dudás; Molnár Géza Táncosok: Horváth Jani- Károlyi Hugó; Horváth Erzsébet- Váradi József; Vincze Zsuzsi- Pálfi Sándor; Sóla Bözsi-Csicskár József; Németh Bözsi- Horváth László; Galambos Erzsébet- Orbán Sándor; Buzsáki Irénke- Kiss József

Legények öltözete: bőgatya, csizma, fehér vászoning, fekete mellény (lajbi), kalap, rajta a népviselethez illő szalag, derékon sarokra hajtott Bécsi-kendő.

Lányok öltözete: bokrosing vászongból, kasmirkendő a vállon, derékon átkötve. Fél-kötény: alakjuk változó, hosszúkás, vagy kerekített, anyaga lehetett csipke, selyem, lüszter, de a színe mindig fekete! Hajunkban a népviselethez illő virágmintás selyemszalag, vagy a díszes somogyi- konty! (kobak) Lábbeli: csizma, cipő (gombos), papucs. Kezünkben csipkés zsebkendő volt.

Páros táncok mellett, külön a lányoknak párna, üveg, a „párna-tánc”, „üveg-tánc”. Sokat neveltünk az üveges-tánc próbáin, jó ezekre emlékezni! Jani jó humorú, viccelődő természetű ember volt, szívesen fogadtunk szót neki. Helyreigazításait nem sértően tette.

Üveges tánchoz zöld színű fél literes, homorú aljú üveget használtunk. Félig kellett vízzel, vagy borral tölteni, mert ha csúszni kezdett a fejünkön, a folyadék ellensúlyozta.

Közben a citerazene mellett tánc közben daloltunk is Fiuknak: kisszék- tánc, pásztor-tánc volt a szép látványos programjuk.

Nemcsak helyben, hanem a környező falvakban és városokban is felléptünk. Ma már elképzelni sem tudnák, amit mi természetesenek vettünk, hogy anyáink elkísértek bennünket az esti próbákra! Velünk együtt derültek a próbák okozta légkörben. Téma szűkében soha nem voltak!

A költő szavaival zárom soraimat.

„Hol vagytok ti régi játszótársak?

Közületek csak egyet is látok.”

A fiúk közül már csak egy van az élők sorában. Lányok közül is csak a párom. Nem tudom az utódaink mire fognak emlékezni? Nehéz korban voltunk mi fiatalok, más érték rendünk volt és kísér bennünket az életünk végéig.

Hohéné Vincze Zsuzsanna
Somogyzob, 2006. VI. 16

**AZ 1948-as NÉPDALCSOPORT ÉS
NÉPI TÁNCSCSOPORT ÉNEKEI**
Horváth – Kiss Örzse néni közlése

TÁNCOK

Páros fordulás:

Pénteken este,
szombaton este,
Kimegyek a babámhoz a sötétbe.
Kis ablakát megverem,
Kinyitani nem merem,
Kinyitja a szerelem

Üveg tánc:

Dunna, dunna, csipkés dunna,
Kilátszik a lábad uja,
Sámit teszek lábad alá,
Úgy bajtoltok a dunna alá.

Párna tánc:

Haja, haja, gombos majoránna
Szép a kislány hajadon korába,
Én is szép voltam, most esztendeje,
Elhervasztott a babám hó szerelme.
Erre, erre, most ment éppen erre,
Haragszik, mert nem is nézett erre.
Ha haragszik, minnek is jár erre,
Mit eszi a reszelt fene erre!



**Kiss Istvánné Horváth Erzsébet és
Hohe Nándorné Vincze Zsuzsanna**

Kisszék tánc:

Somogyzobi lányok tyúkot ültettek.
A tyúk alá harminchat tojást tettek.
Harminchat tojásból csak egy csibe kelt,
Az is kappan lett.
Somogyzobi lányok, mi lesz veletek.

Kanász tánc:

Hüccs ki disznó a berekből,
Csak a füle látszik.
Kanász bojtár a bokorba
Menyecskével játszik.
Édes rózsám mit főztél?
Tüdőt káposztával.
Mivel rántottál bele?
Csigá- biga hájjal.

Pici piros

Pici, piros muskátlinak, jaj, de csipkés a levele!
Mért is nincsen minden lánynak igaz szívű szeretője?
Mert a legényekre kacsint a menyecske,
Azért nincsen minden lánynak igaz szívű szeretője.

Kiesett, a kiesett a jegyeskendő a zsebemből.
Kitagadtál, kitagadtál babám az árva szívedből.
Hogyha kitagadtál még se leszek árva,

Találok én hübb szeretőt Somogyzobnak
falujába

Bokrétát kötöttem

Bokrétát kötöttem mezei virágból.
Küldeném is, nem is, messze, messze távol.
Nagy kéklő hegyek közt, fényes úri házba,
Aranyos kehelybe, széplány asztalára.

Nézek, nézek az én tarka bokrétámra.
Jobb lesz néktek itten, kis üveg pohárba.
Hervadj el, epedj el kék ibolyám, kelyhem.
Mezei virágnak kunyhóban a helye.

Hármat tojott

Hármat tojott a fekete kánya,
Engem szeret a kend barna lánya,
Kikityembe, kukutyomba, gyere rózsám a kocsimba.

Nem ülök én a kend kocsijába,
Nem kell nekem a kend barna lánya.
Kikityembe, kukutyomba, gyere rózsám a karomba.

Az én sírom

Az én sírom nem lesz messze, nem lesz,
aki fölkeresse.
Nem lesz annak jártas útja, hulló levél betakarja.
Mindenkinek azt ajánlom, szerelemnél jobb az álom.
Mert az álom nyugalom, a szerelem szívfájdalom.

Piros kukoricaszár

Piros kukoricaszár, most az egyszer kapálatlan maradtál.
Kapáljon meg az a lány, kiért sáros a csizmám, a csizmám.
Hej te kislány, te, te, te! Ki babája vagyol te?
Enyém vagy-e, vagy másé, vagy a kedves bakadé?

Kiszáradt a tóból

Kiszáradt a tóból mind a sár, mind a víz.
Szegény barom is csak a gazdára néz.
Édes Jó Istenem, adj egy csöndes esőt.
A szegény baromnak jó legelőt, mezőt!

Mit susog

Mit susog a fenyves erdő fehér hópehely alatt.
Azt susogja minden felől, egy árva szív meghasad.
Egy árva szív, mely pihenni tér messze Szibériába.
Fenyves erdő közelében egy kismadár rászállott a fejfára.

Hiába hull már a könnyed, hiába sírsz utánam.
Nem láthatlak többé téged, nem láthatom szép hazámat.
Magas fenyves eltakarja frissen hantolt sírhantom.
Ha eljönél, megláthatnád nevemet a feldíszített sírhalmom.

Kiss Istvánné Horváth Erzsébet közlése
Somogyzob 2002. VI. 15

Meghalt a nagymamám

Volt egy asszony, ki imádta az életet
De a halál elvett tőle mindent.
Nem hittem volna, hogy ez így is lehet
Hogy egyszer azt kell mondjam: elment.

Ma már oly távolinak tűnik
Egyik nap még él, a másik nap elmúlik.
Forró könnycsepp a papírra hullik
Meghasadt a szívem, a lelke fázik.

Hiábavaló már minden könyörgés
Pusztítja életem a gyötrő szenvedés.
A tudatomba képtelen beépülni a gondolat
Hogy elment, nincs többé: meghalt.

Akkor döbbsentem rá, mennyire szerettem
Mikor rájöttem, hogy nincs már mellettem.
Mondd, ó, Uram, miért vetted őt el?
Nem tudtad, hogy még élnie kell?

Összedőlt bennem egy elképzelt világ
Elment ő is, mint a hervadó virág.
Elszállt az idő, kihunyott az élet
Miért pont azé, kit mindenki szeretett?

Fájdalom járja át legyengült testemet
Nem tudom mi lesz nagymami, nélkülöd?
Elmentél, itt hagytál, még el sem búcsúztál
Csendesesen, nyugodtam, félre-félre álltál.

Bánné Jójárt Mariann

SOMOGYSZOBI PORTRÉK: UJVÁRI TOMOR

Megtiszteltetés számomra, hogy ezen újság hasábjain írhatok magamról!
1966. június 18-án születtem Nagyatádon.
Általános iskolás koromban (Nagyatádon) az utcánkba járó gyerekekkel tanár bácsis játszottunk és folyamatosan hangoztattam, én tanár szeretnék lenni. Ezen időszak egyik legmeghatározóbb élménye volt, amikor - az iskolai színjátszó szakkör döntőjén kiválasztva - szerepelhettem a "Dédelgetett kedvenceink" című mozifilmben. A középiskolás -kaposvári - éveim alatt kollégista voltam. A Nagyatádi Cérnagárban másfél évig dolgoztam, amit a 18 hónap katonai szolgálat követett. Tanulmányaimat a Budapesti Műszaki egyetemen folytattam, ahol a technika, műszaki oktatói és számítástechnika tantárgy oktatására képesítő diplomát szereztem. Ezt követte a rajz szak (Berzsenyi Dániel Főiskola) és a közoktatás vezetői diploma (Budapesti Műszaki Egyetem) megszerzése.
1988-ban nyílt lehetőségem a várva-várt tanári pályán - Somogyzobon - elhelyezkedni. Már az első évben osztályt kaptam! A napi kapcsolaton túl nagyon belsőleges viszony alakult ki közöttünk. Osztályaimat minden tanév nyári szünetében elvittem a zalakarosra, mely a ballagást követően is hosszú évekig folytatódott, így tartva a kapcsolatot egészen felnőtt korukig.
A tanórak felelősségteljes feladatán túl a Somogyzobi Gyermekkliga vezetőjeként évente táboroztattam Fonyódligetben. Volt olyan év, amikor 55 tanulóra felügyeltem a

táborban, programokat szerveztem részükre.

Nagyon sok új rendezvény, verseny ötletgazdája voltam iskolánkban. Talán sokan emlékeznek az ötezer forintos vetélkedőre, vagy a "Mikulás Show" programokra, mely keretében esetenként lehetetlennek tűnő kívánságokat valósítottunk meg...

1994-ben felkértek a Somogy Megyei Gyermekecsapatok Szövetsége társadalmi munkában történő vezetésére, mely keretel között szerveztem már 11 éve a "Talpra esett Talpraesett" országos versenyt, mely több hónap munkájának a záróakkordja. Természetesen a szervezet ennél sokkal több tevékenységet folytat pl: Ki-Mit-Tud, levelezős versenyek, stb. de ezek ismertetésével most nem untatnám a tisztelt olvasót...

1993-ban nagy megtiszteltetés ért, mivel átvehettem a "Somogyiszob Község Szolgálatáért" kitüntetését. Ekkor úgy éreztem, hogy az akkoriban még sokszor elhangzó "gyűtt-ment"-ből (ezt mondták a nem tősgyökeres lakosokra) elfogadott somogyiszobivá válhattam. Fontos volt ez számomra, mivel életem meghatározó részét ezen településnek, ezen intézménynek szenteltem.

Munkám eredményeképpen országos és több megyei fórum, szervezet tagjává esetenként vezetőjévé választottak, ahol gyermek- és ifjúsági érdekképviseleti feladatokat látok el. (Ezen feladatokat minden esetben térítésmentesen végzem a fiatalok érdekében.)

Munkám elismeréseként - sorrendben - a Gyermekekért elismerő plakett III; II; I fokozatát, majd a "Gyermekekért Érdemérem" kitüntetését vehettem át.

1999-ben a Somogyiszob Községi Önkormányzat Általános Iskola és Napköziotthonos Óvodája közös igazgatású intézmény igazgatója lettem, mely újabb kihívások és feladatok elé állított, amit legjobb tudásom szerint próbáltam megvalósítani az eltelt évek során.

A fejlődés, haladás érdekében nagyon sok olyan plusz feladatot is ellátok, mely nem sorolható az igazgatói feladatai közé (számítógépek, technikai eszközök karbantartása, kábelezés, hangosítás, színpadtechnika, mozaikfal, díszkút, stb.), a fejlődés érdekében.

A pályázati források felhasználásával, a végzett pedagógiai munkánk eredményével - természetesen nem megfélemedkezve a kollégák munkájáról - azt gondolom, hogy egy folyamatosan fejlődő, jól működő intézményben dolgozhatok.

A kezdetektől jó pár év telt el, a pedagógus pálya sokmindenben megváltozott! Mások a reakciók, a környezeti hatások, más a pedagógus megbecsülése, de egy valami nem változott a gyermekek iránt érzett szeretetem, az értük való tenni akarás, mely mind a mai napig erőt ad a

nehézebb napokban, s teszi hivatásomat életem egyik legfontosabb elemévé.

Ujvári Tomor
Somogyiszob, 2006.07.03.

Az orvos válaszol. A cukorbetegség diétás kezelése

Napjainkra a cukorbetegség a világ egyik vezető népegészségügyi problémájává vált, a rohamosan terjedő krónikus, nem fertőző megbetegedések sorában előkelő helyet foglal el.

Bár az elmúlt évtizedekben a cukorbetegség terápiájában jelentős szemléletváltozás következett be, az étrendi kezelés mit sem veszített jelentőségéből.

A meghatározó egészségügyi szaktestintéylek világszerte egyetértenek abban, hogy a nem inzulin-függő cukorbetegséget annak diagnosztizálásakor elsősorban diétával kell kezelni és csupán annak nem megfelelő hatékonyságát esetén szükségesek gyógyszerekkel történő kiegészítések. Kiemelten fontos a gyors vércukor-emelkedést okozó ételek kiiktatása az étrendből, valamint a megfelelő étkezési ritmus kialakítása, vagyis a naponta többszöri, optimálisan öt étkezés kialakítása.

Optimális súlyú cukorbetegség esetében az étrendnek annyi energiát kell tartalmaznia, amely mellett testsúlyát, fizikai állóképességét az egyén meg tudja tartani.

Ez átlagosan napi 1800-2500 kcal-t jelent.

Súlyfelesleggel rendelkezőknél az elsődleges cél a fogyás, tehát mérsékelt, a súly-megtartáshoz szükségesnél 500-700 kcal-val kevesebb energia bevitelére van szükség.

A testsúlycsökkentő étrend átlagos energiatartalma 1000 – 1500 kcal.

A szakirodalom a zsírban és fehérjében szegény és a szénhidrátban gazdag étrendet javasolja. A napi energia-bevitelt 50-55 %-ban (elsősorban rostokban dús) szénhidrátokból, 30 %-ban zsírokból, 15-20 %-ban fehérjékből javasolják kielégíteni. Újabb kutatások eredményei igazolni látják a manapság igen divatos mediterrán típusú rostban és telítetlen zsírsavakban gazdag) étrend kedvező hatását a cukor anyagcserére.

Fehérjék: napi 40-60 g fehérjetartalmú étrend javasolt.

Fontos a zsírszegény tejtermékek (pl. natúr joghurt, kefir, sovány sajtok, zsírszegény túró) alacsony zsírtartalmú húsok (pl. szárnyasok, hal, sertéskaraj), húskészítmények fogyasztása javasolhatjuk.

Zsírok: A napi bevitel kb. 30 – 50 g. Nem csupán a zsír mennyisége, hanem a minősége is fontos.

Vilma-házi Hírmondó

A növényi eredetű zsíradékok (olajok, margarinok) elhasználása javasolt. Célszerű alkalmazni a zsírszegény konyhatechnikai eljárásokat pl. grillezés, párolás, sütő zacskóban, alufóliában történő sütés. Omega-3 zsírsavak forrásaként említhető tengeri halak, busa étrendbe sorolása javasolt heti 2-3 alkalommal.

Szénhidrátok: Az étrend szénhidrátartalmának meghatározása egyéni. A meghatározott szénhidrátmennyiséget napi 4-6 étkezésre osztjuk el. Nem csupán a szénhidrát mennyisége, hanem minősége is fontos. A gyors vércukor-emelő hatású ételek, italok kerülése javasolt. Ezek közé nem csupán a cukros termékek tartoznak, hanem sok keményítő tartalmú élelmiszer pl. fehér kenyér, zsemle is.

Fontos a rostokban gazdag kenyérfélék, péksütemények (pl. Graham kenyér, korpás zsemle) választása. Köretként hetente 2-3 alkalommal javasolt burgonya, rizs, és tészta étrendbe sorolása. Gyakori fogyasztásra ajánlhatók a zöldségköretek, főzelékek, saláták, idényzöldségek, savanyúságok. A mérsékelt szénhidrátartalmú salátazöldségek (pl. uborka, fejes saláta, zöldpaprika, paradicsom) korlátozás nélkül fogyaszthatók.

A száraz hüvelyesek szénhidrát és energiatartalma kiemelkedően magas, ezért étrendbe iktatásuk csak kis mennyiségben javasolt.

Gyümölcsök napi 30-50 dkg mennyiségben iktathatók be az étrendbe, elsősorban nyersen, de mesterséges édesítőszerrel ízesített befőtt, kompót, turmix formájában is.

Kerülendő a szőlő, aszalt gyümölcs, banán és a cukros konzervek.

A mesterséges édesítőszeres számtalan fajtája ismert. Alkalmazásuk szabadon megengedhető.

Dr. Marosi Ildikó

BARTIMORE-I INTELMEK, KÖZREADTA VASS TERÉZIA

Haladj nyugodtan
(Baltimore-i intelmek)

Haladj nyugodtan a láрма és sietség közepette és emlékezz arra a békére, ami létezhet a csöndben. Elidegenedés nélkül élj, úgy, hogy jó kapcsolatod legyen az emberekkel. Mondd ki finoman és világosan az igazságot, és hallgass meg másokat, még az egyszerű és tudatlan lelkeket is: nekik is megvan a saját történetük. Ne hasonlítsd magad senkihez, ezzel kockáztatod, hogy léhává és hivalkodóvá válsz.

Mindig vannak nagyobbak és kisebbek, mint Te. Örvendj terveidnek, ugyanúgy, mint teljesítményeidnek. Törődj a hivatásoddal, még ha olyan szerény is, ez egy igazi érték az idők változó virágzásában.

Légy óvatos a Veled történetekkel kapcsolatban, hiszen a világ tele van csalásokkal. De ne légy vak, ami a bátorságot és a lelkiert illeti, mert ez létezik. Sok egyén keresi a nagy ideálokat, és mindenütt az élet hősiességgel van tele. Légy önmagad. Különösen ne színelj a barátságot. Ezenfelül ne légy cinikus a szerelemben, mert az szemben minden termékeltenséggel és kiábrándulásával ugyanolyan örök, mint a fű. Vedd szívesen az élet tanúságait, emelt fővel lemondva a fiatalságról. Szilárdítsd meg a lélek azon képességét, hogy megvéddhesd magad a váratlan szerencsétlenségben. De ne bosszantsd magad agyrémekkel. Sok félelem születik fáradtság és magány miatt. Egy egészséges figyelmen túl, légy hű magadhoz. Te a világmindenség gyermeke vagy, nem kevésbé, mint a fák és a csillagok: jogod van itt lenni. És, hogy neked világos, vagy nem, a világmindenség úgy halad a maga útján, ahogy kell. Találd meg a békét Istennel, bármi legyen az elképzelésed róla, és bármilyen munkáid vagy álmaid legyenek, őrizd meg az élet hangos zűrzavarában a békét a lelkedben. Minden álnokságával, unalmas gondjaival és összetört álmaival a világ mégis szép. Figyelj. Törekedj a boldogságra.

(1692-ben egy régi templomban, Baltimore-ban találták. A szerző ismeretlen.)

Új szerzeményeink

Stok Tiborné, Visk, Kárpátalja: 2 db 178x 122cm-es drapp alapon rózsaszín és lilás virág motívumokkal, közepén lila alapon kiemelt gránátalmákkal, szélén meander fut körbe. **Brantmüllerné: 1:** 1 db (Pálfi hagyaték) 153 x 52 fehér alapon, piros mintával gazdagon szőtt gyönyörű karácsonyi dísztrölköző (középen egy vastag minta, jobbra, balra, kb 4 x10 cm-es pirossal szőtt különböző motívum, melyet vékony csíkkal választottak el). **2:** 1db 104 x 50 cm-es finom vászomból készült trölköző, két szélén barna-sárga-fehér-világoskék vékony csíkkal, kötözött rövid díszrojtjal. **3:** trölköző, 98x54 cm. Fehér alapon, a két végén 6 cm-es apró királykék geometriai mintájú csíkkal, kötözött díszrojtjal. (Brantmüllerné édesanyja vette a 80-as években erdélyi asszonyoktól) **Érfalvi Ferencné:** 1db 20 cm-es vonalzó a 30-as évek elejéről, erős tintájú írással: Nagy Katalin rg VIII. o. t, halványan: Antal Ilona. **Ifj. Hóka Sándor: 1,** 1db felnőtt méretű finom vászomból készült női bokros ing, ujján széles fehér himzésen slingelt virágok, varrt csipkével, elől két gomblyukkal. (Az első gomblyukas női ingünk), **2:** 1,160x 160 cm-es fekete glott szemfedő, kötözött díszrojtjal, **3:**1db részbeszabott fekete glott kötény. **Csiszár József: 1,** Keresztlevél hiteles másolata 1920-ból,

az 1883 augusztus 18-án Kozmán született **Anna** részére, apja neve **Balog János**, anyja neve **Horváth Rozsi**, a keresztlevélén a kutas plébánia pecsété. **2,** Keresztlevél hiteles másolata 1940-ből az 1864-ben Szövecsen született **Rozália** részére. Apja neve **Horváth János**, anyja neve **Berta Boris**. A keresztlevélén a nagybajomi plébánia pecsété és egy zöld 1 pengős okmánybélyeg. **3,** Keresztlevél 1941-ben kiadott hiteles másolata, mely az 1873. okt. 9-én született **Anna** névére szól, kinek apja **Balog József**, anyja **Vörös Terézia**, rajta a kaposvári plébánia pecsété. **4,**

Házasságlevél, mely az 1882-ben házasságot kötött **Balog Imre** és **Horváth Róza** részére 1940-ben kiállított hiteles másolat, rajta a nagybajomi plébánia pecsété. **5,** Születési anyakönyvi kivonat: melyben a 25 éves **Csiszár József** és felesége, a 22 éves **Balog Anna** bejelenti, hogy 1906. március 24-én 7 órakor **József** nevű fiuk született Felsősegesden. 1db zöld 1 pengős okmánybélyeg és felsősegesi pecsét van a levélen. **6,** Adásvételi szerződés egy eladott ingatlanról 200 pengő értékben, mely 1935 szeptember 9.-én Alsósegesden jött létre, az eladó **Ambrus Jánosné Antalics Rozália** és a vevők **Kisgyura János** és **Kisgyura Jánosné Perjigey Erzsébet** között. Tanúk: **Barta János** és **Puskás János**. A szerződés hátoldalán az atádi járásbíróság pecsété, elől 1db zöld egy pengős okmánybélyeg. **7,** Marhalevél: melyben a somogyszobi **Csiszár Józsefné** saját tenyésztésű sertéseit, 1dbgöbét és 1db ártányt ad el a taranyi **Szabó Györgynek** 1961.április 24-én. A levélre nyomtatott 4 ft-os bélyeg mellé még 5db piros 2ft-os, 3db zöld 1 ft-os és 1db barna 5ft-os bélyeget ragasztottak. **8,** Ideiglenes működési engedély **Ciszár József** részére hegedű használatára, melyet 1977. január i-én állítottak ki. **9,** 1db füzetecske 1920-as kiadásban. Címe: A családok felajánlása Jézus szentséges szívének. **10,** Imádságos könyv töredéke, 165-260ig tartó oldal. **Hohe Nándorné: 1:** jó állapotú uborka-tökgyalu, **2:** 1db vastag porcelán kistányér, **3** Vincze Sándor kézzel írt kérvénye.

Péter Józsefné Dávid Erzsébet ötvöskönyvi házát és portáját eladás előtt átnéztük, és gyermekei a Háznak ajánlották fel az összeszedett, és elhozott régi tárgyi emlékeket. A hagyaték listája terjedelmes, ezért a következő számunkban közöljük.

Elvégzett munkák

Márciusban a Vilma-Háza Alapítvány a Tájház Szövetségtől meghívást kapott a Nagytótfalusi rendezvényére, hol **Spanics Katalin** tartott előadást a Ház történetéről és működéséről. Az előadáshoz felhasználta videót az eddigi felvételekről **Csiszár József** vágta össze **Ujvári Tomor** segítségével. Az előadáson részt vett

Vilma-házi Hírmondó

Csiszárné Kolozsvári Anikó és **Hosszú Sándorné**, a sofőr **Csiszár József** volt

A tavaszi nagytakarítást **Sóla Eszter**, **Hosszú Sándorné Marika**, **Kovács Zoltánné Évike**, **Szüre Józsefné Vali**, **Vargáné Hárs Judit**, **Spanics Ágnes** és **Spanics Katalin** végezte.

A kaszói falunapon bemutatót tartott **Vargáné Hárs Judit** és **Spanics Katalin**, a vásáron **Kovács Jánosné Magdi**, **Kovács Zoltánné Évike** és **Hosszú Sándorné Marika** volt az árus.

Az alapítványunk szerződést kötött a kaszói Mega-Logist turisztikai vállalkozással, melynek értelmében iskolás kirándulókat küldtek a Házhöz a kaszóiak. A régről visszatérő csoportok is megnövelték a Vilma-ház iránti érdeklődést. Idén már 15 alkalommal fogadtunk foglalkozásainkon iskolásokat.

(Helyhiány miatt a következő számban folytatjuk!)

Köszöntjük Somogyszob új lakóit

Talpas Kevin Patrik 2006.04.01.

apa: Talpas Krisztián. anyja: Kovács Nikolett. Nagybaráti

Györfi Márk Zsolt 2006.04.17.

apa: Györfi Zsolt. anyja: Markó Mariann, Somogyszob, Eötvös u.

Papp Nellí 2006.04.20.

apa: Papp Csaba. anyja: Farkas Renáta Somogyszob, Táncsics u.

Emléküket megőrizzük

Március:

Ignác Gyuláné

Április:

Rengel Lajos, Orsós József, Nagy Józsefné.

Május:

Özv. Horváth Lászlóné (Nagybaráti), Pápai Sándor, Kuti János József, Pintér László, Horváth István, Ács Istvánné, Boti József.

Június:

Kakuszi József, Mohári Józsefné, Kiss Ferencné, Özv. Hegedüs Józsefné.

FELHÍVÁS!

Közöljük kedves előfizetőinket, hogy az újság-előfizetést evvel a számunkkal teljesítettük. Ha Ön továbbra is szeretné járni a Vilma- házi Hírmondót, úgy Kiss Istvánnénál (Somogyszob, 7563, Kálvin u. 26/a) lehet megrendelni. Az újság-előfizetés egy évre 800 ft, + 200 ft postaköltséggel. Megrendelhető még a somogyszobi Takarékszövetkezetnél Pál Jánosnénál és Vargáné Góth Andreánál. Köszönjük.

A Ház állandó támogatója A SOMOGYSZOBI TAKARÉKSZÖVETKEZET